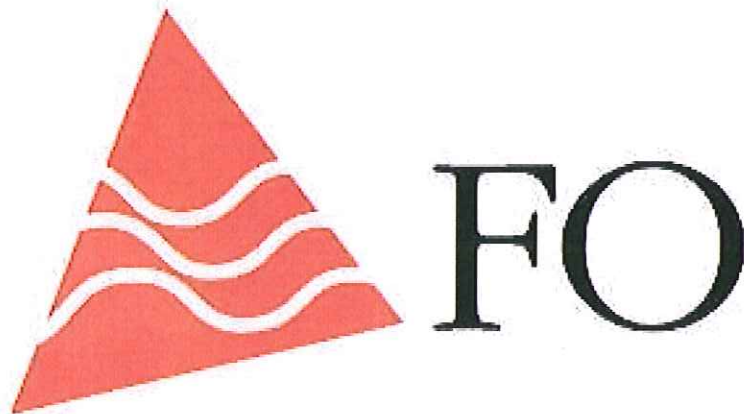

**Til
Familie- og kulturkomiteen
Stortinget**

Fellesorganisasjonen (FO)

Høringsmøte 2010

Kommentarer til St.prp.nr. 1 (2010-2011)

Med særlig fokus på barnevernet

**Kommentarer fra Fellesorganisasjonen (FO) vedr. St.prp. nr.1
fra Barne- og likestillingsdepartementet**

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer over 25 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere. Her følger våre innspill til Familie- og kulturkomiteens behandling av statsbudsjett for 2010. Vi vil i hovedsak kommentere barnevernet og ivaretagelse av enslige mindreårige asylsøkere.

Barnevernet

FO er strålende fornøyd med at regjeringen nå går inn og satser med øremerkede midler på det kommunale barnevernet og spesielt til nye stillinger. Dette tyder på at regjeringen mente alvor også for 2010, men at de nå har forstått at midlene må øremerkes for å få de nyopprettede stillingene som er ønskelig i 2011.

Arbeidsoppgavene til barneverntjenesten har økt betraktelig de siste årene, samtidig som antall stillinger ikke har økt tilsvarende. De ansatte må gis tid og rom til å gjøre de nødvendige undersøkelser, ha kontakt over tid og til å gi individuelle tilrettelagte tiltak. Tiltakene i barnevernet blir dyrere og mer omfattende som følge av at barneverntjenesten kommer inn for sent. I tillegg svekkes mulighetene til å arbeide forebyggende.

FO ser denne øremerkingen som oppstarten av en sårt tiltrengt opprustning, som må fortsette også etter 2011. 1600 nye sosialfaglige stillinger i det kommunale barnevernet er nødvendig i første fase av opptrappingen. Innføring av bemanningsnormer er nødvendig.

I flere av landets kommuner er det bare en stilling i barnevernet. Interkommunalt samarbeid er nødvendig i barnevernet for å sikre robuste fagmiljøer. Fortsatt er det store praktiske utfordringer med slikt samarbeid.

Det er behov for å utvikle spekteret av tjenester i kommunalt og statlig barnevern. De midlene som er satt av til det statlige barnevernet i budsjettforslaget for 2011 vil ikke kunne løse de utfordringene flere av regionene i det statlige barnevernet står overfor.

Krav om innsparinger skaper usikkerhet i de faglige miljøene. Dette utfordrer også muligheten for å finne riktig tiltak for den enkelte ungdom.

Det er uro innen institusjonsbarnevernet flere steder i landet. Det har sammenheng med mange forhold, men for de fleste er det et problem at forutsigbarheten for institusjonsdriften ikke blir god nok. De ansatte er den viktigste ressursen i gode institusjonstilbud. Kortsiktighet og uforutsigbarhet undergraver mulighetene for god personalpolitikk og derigjennom sikring av kvalitet i tilbudet. Uro knyttes også til hvilke alternative tiltak barna og de unge vil få hvis institusjonen legges ned eller får redusert drift.

FO er bekymret over utviklingen av institusjonsbarnevernet. Markedstenking, anbudsordningen, konkurranseutsetningspraksisen fremmer ikke et godt og forutsigbart barnevern. Aller minst tjener det barn og unges behov for omsorg og annen bistand. Stabilitet, kontinuitet og trygghet er viktig.

Det er et grunnleggende prinsipp i Lov om barneverntjenester som sier at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, skal få riktig hjelp til rett tid. Det betyr at både innenfor kommunalt og statlig barnevern er det den faglige vurderingen av barnets behov som skal avgjøre hvilket tiltak barnet skal få, og ikke hva som til enhver tid er tilgjengelige tiltak. Slik er det ikke i dag.

Barnevernet har en uttalt målsetting om at barnevernet i kommunene skal bli bedre ved at familie- og nærmiljøbaserte tiltak skal styrkes. Videre at flere fosterhjem skal stilles til disposisjon for barn og unge som av ulike årsaker ikke kan bo hjemme. FO støtter denne utviklingen på et overordnet og prinsipielt grunnlag. Vi er dog bekymret for hvordan Bufetat og departementet arbeider med målsettingene.

Det tar tid å bygge opp gode og stabile familie- og nærmiljøbaserte tiltak, samt å gjøre en vurdering av hvilke institusjoner som skal være tilgjengelige. Gode alternativer til plassering utenfor hjemmet er ikke tilstrekkelig bygget opp, og tilgangen til gode fosterhjem er heller ikke god.

Nedbygging av institusjonsbarnevernet skjer i flere deler av landet uten at fagmiljøene i det kommunale barnevernet og institusjonsbarnevernet har vært med på å bidra til de analyser av behov for tiltak som begrunner nedbyggingen. Fagmiljøene er heller ikke gjort kjent med analysene. Det skapes et inntrykk av at reduksjonen i institusjonsplassene er begrunnet i ren økonomisk tenking; hvor stort skal budsjettet for institusjonstilbudet være. Dette er det motsatte av å bygge et barnevern som lar barnets behov være avgjørende for hvilket tiltak barnet skal få.

Dagens situasjon er alvorlig. Tilstrekkelig med ressurser må på plass både for det kommunale og statlige barnevernet, herunder hele institusjonsbarnevernet. FO ser fram til den grundige gjennomgangen av det statlige barnevernet som er igangsatt .

En nasjonal satsning på barnevernet må også innbefatte en satsning på å styrke utøveren. Det må arbeides kontinuerlig med evaluering og kunnskaps-, metode- og tiltaksutvikling i barnevernet.

FAFO har i 2009 og 2010 gjennomført undersøkelser om samarbeidet mellom det kommunale og statlige barnevernet. De finner urovekkende resultater knyttet til at det hersker en gjengs vurdering av at det statlige barnevernet er overbyråkratisert, at samhandlingen ikke fungerer godt nok, og at hjelpen barn og unge gis påvirkes negativt av dette. For mer informasjon om denne rapporten, se <http://www.faf.no/pub/rapp/20171/index.html>.

Barnevernet må styrkes gjennom en langsiktig nasjonal satsning, og foreslår at følgende tiltak iverksettes i tillegg til satsningen som er igangsatt:

- Fortsatt opptrapping av stillinger i det kommunale barnevernet
- En øremerket ekstrabevilgning for å sikre varierte og differensierte hjemmebaserte tiltak i regi av det kommunale barnevernet
- Utvikling av landsomfattende fagutviklings-, evaluerings- og forskningsprosjekter for barnevern som "Det nye barnevernet", HUSK Høgskole- og undervisningssosialkontor

- Opprettelse av stillinger i det kommunale barnevernet for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere med særlige kompetansekrav til klinisk kompetanse, spesialistkompetanse og mastergrad.
- Økte midler til kompetanseheving for alle ansatte i det kommunale barnevernet, gjerne i form av en faglig opptrappingsplan for kompetanseheving
- Opprettelse av stipendiatstillinger i det kommunale barnevernet for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere knyttet til videreutdanning, studier til spesialistkompetanse, klinikerkompetanse eller masterstudier
- Videreutvikling av relevante videreutdanninger og mastergrader for arbeid i barnevernet i samarbeid med høyskoler og universiteter.
- Utvikling av en helhetlig nasjonal plan for differensierte og offentlig utbygde statlige tilbud i samarbeid med kommunene. Samt sikre drift av disse tiltakene
- Minst 80% ansatte med kompetanse som barnevernspedagog, sosionom eller vernepleier i barneverninstitusjonene
- Avskaffelse av anbudsordningen i institusjonsbarnevernet

Ivaretagelse av enslige mindreårige asylsøkere

Fortsatt i 2010 er det slik at barn som er enslige mindreårige asylsøkere har dårligere rettsikkerhet enn andre barn i Norge. FO mener det er viktig å opprettholde den høye standarden på tilbudet som barna på omsorgssentrene får, inkludert fokus på barnas utdanning og skolegang. Ved plassering av enslige mindreårige asylsøkere skal det foretas en grundig faglig vurdering av det enkelte barn.

Den kompetansen som er bygget opp i det statlige barnevernet i forhold til enslige mindreårige asylsøkere må beholdes selv om behovet for plasser i omsorgssentrene går ned. Det vil høyst sannsynlig bli økning i antallet som kommer om noen år.

Når det gjelder enslige mindreårige asylsøkere mellom 15-18 mener FO at disse umiddelbart må bli barnevernets ansvar. Vi er sammen med mange andre organisasjoner svært skuffet over at disse barna heller ikke i år tilgodeses. En måte å bøte på noe av dette, er å gi kommuner som har et ansvar for enslige mindreårige asylsøkere gjennom at mottak er lokalisert der, ekstra ressurser til å følge opp dette.

Innspill til andre områder:

Barn utsatt for menneskehandel - FO anbefaler:

- Det etableres prosjekter for å utvikle gode tiltak for barn som utsettes for menneskehandel.
- Det startes opp forskningsprosjekter knyttet til omfang og ulike former for menneskehandel

Lovfesting av forebyggende barne- og ungdomsarbeid - FO anbefaler:

- Lovfesting av kommunalt forebyggende barne- og ungdomsarbeid. FO mener rundskriv Q-16/2007, med forslag om at alle kommuner lager oppvekstplaner, ikke er tilstrekkelig for at barn og unges oppvekstvilkår skal tas på alvor i kommunene. En rapport fra EUs narkotikabyrå plasserer Norge i bunnsjiktet når det gjelder målrettet forebygging overfor barn og unge.

Familievernet - FO anbefaler:

- Økt sosialfaglig bemanning i familievernet

Autorisasjon for barnevernpedagoger og sosionomer - FO anbefaler:

- Innføring av autorisasjon for barnevernpedagoger og sosionomer, samt videreutvikling av vernepleiernes autorisasjonsordning.

Oslo 25 oktober 2010

Med vennlig hilsen

Randi Reese
forbundsleder

Ellen Galaasen
fagkonsulent